

EU:n vieraslajistrategian valmistelu

Marianne Kettunen

Institute for European Environmental Policy

www.ieep.eu

Vieraslajistrategian valmistelun aloitusseminaari

15.10.2008

Säätytalo, Helsinki

Institute for
European
Environmental
Policy

Esityksen pääasiat

Tausta: miksi EU strategia?

EU strategia: päivitys & spekulointia

Yhtymäkohtia: EU & kansallinen strategia

Vieraslajit biodiversiteettipolitiikassa: maailma, Eurooppa, EU ...

1990 – luku: AU, NZ, US

2002: CBD Guiding Principles

2004: Euroopan neuvoston
vieraslajistrategia

2006: EU:n vieraslajistrategian
kehittäminen osaksi EU bd
toimintaohjelmaa
(COM/2006/216)

Miksi EU vieraslajistrategia?

Vieraslajien haitat EU:ssa

- Yli 11000 tulokasta Euroopassa (DAISIE projekti 2008)
- Paljon "todistusaineistoa" **ekologisista** haitoista
- Myös useita **sosioekonomisia** haittoja
- Useita havaittuja **negatiivisia vaikutuksia ekosysteemipalveluihin** (Kettunen et al. 2008, Vila & Basnou 2008)
- Arvio: yli 1300 Euroopan vieraslajilla on negatiivisia taloudellisia vaikutuksia (Vila & Basnou 2008)
- Arvio: tiedossa olevat kustannukset Euroopassa yli 10 miljardia EUR / vuosi (Kettunen et al. 2008, work in progress)

Vieraslajien torjuntakeinot EU:ssa

- Sekä EU:n että jäsenmaiden olemassaolevat keinot riittämättömiä

Tarve & perusteet EU stratagialle

tarvitaan kehystä vieraslajien uhkien torjumiseksi

- Negatiiviset biodiversiteettivaikutukset huonosti huomioitu

Miller, Kettunen & Shine. 2006. Scope options for EU action on invasive alien Species

EU yleinen mielipide

- EU-laajuinen Komission mielipidekysely (maalis – touko 2008, 880 vastausta)
- 91% toivoi erittäin pikaisia toimia estämään vieraslajien leviämistä

85% tuki EU-tason "early warning" menetelmän käyttöönottoa

85% mielestä jäsenmailla tulokkaita on oltava laillinen vastuu ja ne tulisi kontrolloida kaikkein haitallisimpia tulokkaita

- 85% mielestä tärkeää estää tulokkaiden leviäminen luontoon
- 77% mielestä tiedon lisääminen tärkeää

EU-kyselyn tulokset:

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/docs/results_consult.pdf

EU strategian valmistelu: aikataulu

2006 alkaen

- Komission sisäinen valmistelu
- Komission koolle kutsuma työryhmä (jäsenmaat ja muut sidosryhmät)
- Valmistelua tukevaa tietoa tuotettu eri tahoilla (mm. Komission rahoittamat projektit, FP6 DAISIE ja ALARM projektit etc.)

2008 marraskuu

- Komission kommunikaatio "Towards an EU Framework in Invasive Species"
- Tarkoitus herättää laajaa keskustelua strategian sisällöstä

2009 loppu / 2010 alku

- EU vieraslajistrategia

EU strategian valmistelu: sisältö ^{1/3}

- **EU strategian tarkka sisältö vielä hämärän peitossa**
strategian toteuttamisen instrumentit ?
vapaaehtoisuus vs. lailliset velvoitteet ?
vaatimukset jäsenmaille ?
jne ... jne ...
- **Nahdä / spekuloida voidaan kuitenkin tiettyjä yleisiä strategian periaatteita ja sisällön osa-alueita**

EU strategian valmistelu: sisältö ^{2/3}

EU strategian lähtökohtia & periaatteita

- Kansainväliset linjaukset: CBD Guiding Principles & Euroopan neuvoston strategia
- Kolmitasoinen lähestymistapa (three step hierarchical approach) :
 - 1) maahanpääsyn / maassa leviämisen esto
 - 2) varhainen havaitseminen ja hävittäminen
 - 3) pitkän aikavälin kontrollointi ja leviämisen estäminen
- Sekä tahalliset että tahattomat leviämisreitit/tavat katettava
- Varovaisuusperiaate
- EU kompetenssi & lisäarvo: EU strategia toimii tiiviisti yhdessä kansallisten strategioiden kanssa
- Rakennetaan valmiille: EU:n olemassa olevat keinot, EPPO, NOBANIS, DAISIE jne.

Ks. Komission, jäsenmaiden ja sidosryhmien discussion paper: http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/docs/ias_discussion_paper.pdf

EU strategian valmistelu: sisältö ^{3/3}

Eräitä EU strategian tod.näk. osa-alueita

EU kauppapolitiikka ("single market") – mitä rajoituksia voidaan asettaa?

Koordinoidumpi ja tietosempi EU

- EU-tason / alueellisia toimia – milloin hyötyä / tarvetta (EU "added value")?
- Jäsenmaiden toimien koordinoinnin varmistaminen
- Yleisen "tulokastietoisuuden" kasvattaminen (awareness raising)

Tarvittavia avainmekanismeja

- EU-tason "early warning & information system"

Ks. kysely: <http://biodiversity-chm.eea.europa.eu/information/towards-early-warning-and-information-system>

- EU:n sisäinen riskien arviointi ja seuranta (risk assessment and monitoring, surveillance) – kuinka järjestää, millä tasolla?
- Erilaiset rahoitusmekanismit – esim. nopean toiminnan "torjuntarahasto" (early eradication) ja jo kotiutuneiden tulokkaiden kontrollointi?

EU vs. kansallinen strategia

Lähtökohta

- Kansallista strategiaa voi hyvin valmistella EU strategian rinnalla
- Tarvittavat lähtökohdat ja periaatteet on olemassa ja tiedossa
- Esimerkkejä kansallisista strategioista löytyy
- Aktiivinen mukanaolo valmistelussa ➡ paras EU taso vs. kansallinen taso "match"

EU vs. kansallinen strategia

Mahdollista tukea & synergiaetuja ... esim.

- Kuinka tulkita EU:n kauppapolitiikan sääntöjä – mitä Suomi voi tehdä maan rajoilla?
- EU laajuiset mekanismit tukemaan kansallista työtä
 - 1) early warning & information
 - 2) riskien tunnistaminen
 - 3) monitorointi
- Tietyt rahoitusnäkökulmat (esim. "rapid response")?

Mahdollisia "velvollisuuksia" ... esim.

- EU-tason yhtymäkohtien ja koordinoinnin järjestäminen
- Toimien koordinointi naapurimaiden välillä / alueellisesti
- Mahdollinen EU-tason uhkien torjuntavelvollisuus
- Siksi tärkeää: kansalliset roolit ja tarvittavat resurssit selville !

Kiitos

EU-tietoa vieraslajeista:

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Institute for European Environmental Policy (IEEP)

www.ieep.eu

IEEP is an independent, not-for-profit institute dedicated to the analysis, understanding and promotion of policies for a sustainable environment in Europe

